

lostne razsvetljave gradu – PGD, PZI št. 03084-00, Savaprojekt Krško in inž. Josip Ušaj, november 2004.

Tomaz Golob

27

EŠD: 2914

Naselje: Buče

Občina: Kozje

Ime: Buče - cerkev sv. Petra

Področje: UA

Obdobje: pozna gotika, zreli barok

Vrsta dela: 4, 5, 6, 7, 8

Leta 1999 je tukajšnji župnijski urad financiral obnovo zunanjsčine župne cerkve. Na fasadah zvonika so bile najdene tri plasti ometov: glajeni gotski omet brez ohranjene poslikave, nato omet z naslikano pilastrsko členitvijo, deljeno v etaže s horizontalnimi pasovi in barvano v rumenem okru na nebarvanem, svetlorjavem zaglajenem ometu. Ometi z arhitekturno poslikavo, značilno za 17. stoletje, so bili prilagojeni arhitekturi zvonika – gotskim bifornim oknom in izstopajočim kamnitim delilnim vencem. Na podstrešju ladje sta še ohranjena gotski delilni zidec in pilastrska poslikava. Poslikava pod rustično členitvijo pritličja zvonika ni bila ohranjena. Ob nadzidavi zvonika leta 1786 so bili gotski izstopajoči kamnitimi deli odbiti in narejena je bila izstopajoča pilastrska členitev. V vrhnjem delu zvonika je bila leta 1896 naslikana dekorativna poslikava. Na stopnjevanih kapitelih pilastrov so bile naslikane pletene košarice s cvetjem v rjavi barvi in obrobljene z rdečo, table pod okensko polico zvonovega okna z motivom školjke, slikane obrobe oken in ure v trikotnih zaključkih, od katerih ima le južna kazalce. Rustična členitev pritličja zvonika je bila barvana v beli, modri in rjavi barvi. Talni zidec je narejen v grobozrnatem ometu. Vsi ometi na preostalih fasadah cerkve so bili izravnalni, enoslojni, grobozrnati in barvani belo, členitev je bila gladko zaribana. Po končanih raziskovalnih delih smo posredovali konservatorska izhodišča za celovito obnovo poškodovane in manjkajoče fasadne členitve iz časa nadzidave zvonika, s pripadajočimi gladko zaribanimi apnenimi ometi, ki so vsi barvani belo. Na vrhnji etaži zvonika se rekonstruirala barvna dekorativna poslikava v apneni tehniki. Enoslojni izravnalni in grobozrnati ometi iz leta 1793 na fasadnih površinah ladje prezbiterija in oratorija so bili po raziskavah v celoti odstranjeni, razen delilnih in kapnih vencev, pilastrov na ladji in lizen na prezbiteriju. Po odstranitvi fasadnih

ometov se je pokazalo, da je vsa cerkvena stavba nadzidana za 80 cm. Za nadzidavo prezbiterija so bile uporabljene gotske barvane spolije. Za južno steno zakristije z oratorijem, ki je bila v zelo slabem gradbenem stanju, smo priporočili izvedbo statične konsolidacije. Vsi novi fasadni ometi so bili izvedeni v tehniki grobozrnatih ometov in s členitvijo vred enovito barvani belo. Pleskarji so z okrom samovoljno prebarvali cofasti okras na kapitelih pilastrov na fasadah ladje. Namesto sprane podobe sv. Petra na prezbiteriju je slikar Stane Petrovič naslikal novo podobo patrona cerkve. V treh nišah zahodne ladje je Anton Pavlič iz Buč naslikal podobe Marije z Jezusom, Kristusa sejalca in Kristusa vrtnarja. Namesto restavriranja in retuširanja podob je slikar Petrovič poslikavo preslikal oziroma »osvežil«.

Zidarska dela je opravil Jože Zorko, s. p., iz Špitaliča pri Slovenskih Konjicah.

Bogdan Badovinac

28

EŠD: 2728

Naselje: Budganja vas

Občina: Žužemberk

Ime: Budganja vas – cerkev sv. Ožbolta

Področje: UA

Obdobje: 17. stoletje

Vrsta dela: 8

Stari zvonik cerkve je porušila granata med nemškimi bombardiranjem vasi v drugi svetovni vojni. Po vojni so vaščani na še ohranjeno pritličje zvonika postavili zasilno leseno konstrukcijo, v katero so obesili zvonova.

Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto si je sprva prizadeval za rekonstrukcijo zvonika na preslico, ki ga je imela cerkev pred dograditvijo med vojno zrušenega zvonika. Zavod si je pridobil mnenje statikov Stojana Ribnikarja, univ. dipl. inž. grad., in Angela Žigona, univ. dipl. inž. grad., o stanju cerkve in predhodna navodila za izboljšanje njenega stavbnega stanja. Zaradi kasnejših novih spoznanj o stavbni zgodovini cerkve in ker imajo v vasi dolgoletno tradicijo pritrkovanja, je zavod načeloma soglašal s postavitvijo novega zvonika na še ohranjeno osnovo starega. Predstavnike vasi in župnika je zavod na sestanku v začetku leta 1999 seznanil z novim zakonom s področja varstva kulturne dediščine in jih opozoril, da morajo po ustreznem upravnem postopku pridobiti od zavoda kulturnovarstvene pogoje, ki morajo biti nato upoštevani pri načrtovanju novega zvonika, in da mora biti

za projekt izdano kulturnovarstveno soglasje. Žal Župnija Žužemberk in vaščani niso upoštevali zakonsko določene poti in so zvonik zgradili "na črno". Poleg tega so še sanirali temelje, injektirali zidove cerkve, uredili odvodnjavanje meteornih voda in obnovili fasado cerkve. V notranjosti ladje so postavili nov pevski kor in obnovili električno napeljavo. Naš zavod je omenjene posege na cerkvi sv. Ožbalta prijavil Inšektoratu RS za področje kulturne dediščine.

Tomaž Golob

29

EŠD: Rkd-07-05-00116

Naselje: Bušinec, Selišče

Občina: Dolenjske Toplice

Ime: Bušinec – arheološko najdišče Dolnji Bušinec

Področje: A

Obdobje: prazgodovina

Vrsta dela: 6, 7

Arheološki ekstenzivni terenski pregled na trasi vodovoda Rigelj–Cerovec–Bušinec v dolžini 4989,51 m je v času od 27. 8. do 3. 9. 2001 opravila ekipa ZVNKD Novo mesto pod vodstvom Nives Špudič, študentke arheologije, in nadzorom dr. Phila Masona, univ. dipl. arheologa. Obravnavani odsek trase vodovoda Rigelj–Cerovec–Bušinec poteka po ravnini med potokom Sušica in vznožjem ter po pobočju Riglja, Velikega in Malega Riglja, Bušinca in proti Cerovcu. Poteka od vasi Selišče do Bušinca, nato po pobočju Riglja, nakar se razcepi v dveh krakih. En krak vodi po pobočju proti Cerovcu, drug krak pa po pobočju čez Dolge njive proti Malemu Riglju. Geološko osnovo tega območja sestavljajo deloma bel zrnat dolomit, rjava ilovnata preperina in jerina, svetlo siv rudistni apnenec in zoogena breča ter večji del apnena brča, siv in rdeč lapor (danij). Gre za precej valovito površje s travniki in vinogradi ter gozdom, ki se strmo dviga proti hribu Rigelj.

Območje I: trasa poteka od vasi Selišče, od ceste se odcepi skozi gozd, nato poteka ob kolovozu, potem spet ob cesti, se dvigne po pobočju čez travnik do Gornjega Bušinca, nato pa se usmeri po kolovozu in zopet navzgor po pobočju Riglja do ceste na Riglju. Območje predstavlja valovita ravan in pobočje na belem zrnatem dolomitu, rjavi ilovnati preperini in jerini ter svetlo rudistnem apnencu in zoogeni breči.

Območje II: trasa poteka ob cesti na vrhu pobočja med vinogradi med Rigljem in Malim Rigljem. Gre za valovito površino na apneni breči, sivem in

rdečem laporju.

Območje III: trasa poteka ob cesti med vinogradi na pobočju med Rigljem in Malim Rigljem. To je valovito območje, katerega geološko osnovo sestavljajo apnena breča, siv in rdeč lapor ter svetlo siv rudistni apnenec in zoogena breča.

Območje IV: trasa poteka ob cesti med vinogradi in skozi gozd od Velikega Riglja ter se spusti in zopet dvigne proti Gorici. Gre za valovito, v gozdu skalnato območje na svetlo sivem rudistnem apnencu in zoogeni breči ter apneni breči, sivem in rdečem laporju.

Ugotovljene arheološke sledi

1. Dolnji Bušinec (območje I – parc. št. 394/2, k.o. Podturn) – en fragment prazgodovinske keramike nakazuje na potencialno prazgodovinsko najdišče.
2. Potoki pri Gornjem Bušincu (območje I – parc. št. 2081, k.o. Poljane) – en fragment prazgodovinske keramike govori o možnosti prazgodovinskih ostalin na tem mestu.

Phil Mason, Nives Špudič, Ildikó Pintér

30

EŠD: 56

Naselje: Celje

Občina: Celje

Ime: Celje – arheološko najdišče Celje

Naslov: Prešernova cesta 23

Področje: A

Obdobje: rimsko obdobje

Vrste dela: 6

Na območju predvidene novogradnje na dvorišču Mohorjeve družbe Celje (investitor), na parc. št. 2399, k. o. Celje, je ekipa Arhej, d. o. o., pod vodstvom Matjaža Novšaka, skladno s kulturnovarstvenimi pogoji ZVKDS, OE Celje, izvajala zavarovalna arheološka izkopavanja. Glede na oceno arheološkega potenciala, ki je izhajala iz predhodno opravljenih georadarskih raziskav, je bil prostor razdeljen na sektorje A (400 m²) B (250 m²) in C (25 m²).

V območju A je bilo moč pričakovati bogate arhitekturne ostaline, zato so bila tu načrtovana celovita izkopavanja. Območji B in C nista kazali sledov rimskodobne arhitekture, zato je bil sprva predpisan arheološki nadzor gradbenih del, dejansko pa smo med izkopavanji obe območji sondirali. Izkopavanja smo opravili v dveh etapah, med 9. 10. in 12. 12. 2002 ter med 17. 3. in 30. 4. 2003.

Dodatno smo glede na povezave izkopanih zidov teren sproti členili po prostorih (P 1–15), sicer pa